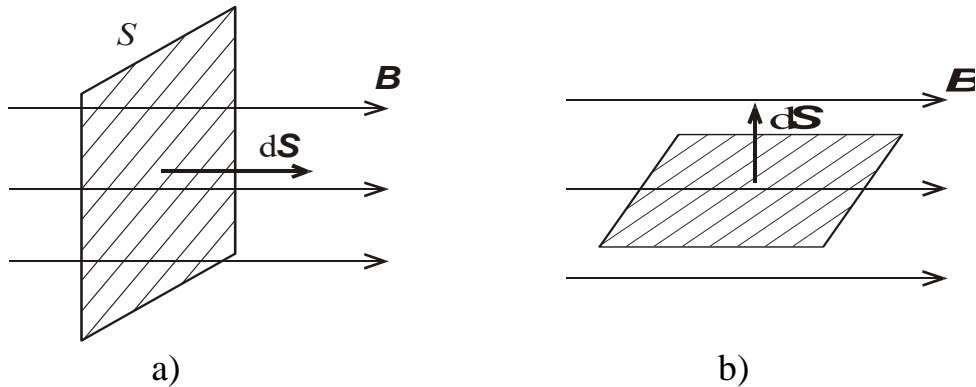

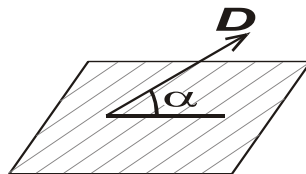
2.2 PŘÍKLADY

- P 2–1** Jak je definována: a) intenzita elektrického pole $\mathbf{E}$,
b) magnetická indukce $\mathbf{B}$?
- P 2–2** Vysvětlete pojmy:
a) stacionární elektromagnetické pole,
b) nestacionární elektromagnetické pole.
- P 2–3** Jaká znáte stacionární elektromagnetická pole a co je jejich zdrojem?
- P 2–4** Vysvětlete pojmy:
a) homogenní pole,
b) jednodimenzionální pole,
c) dvojdimenzionální pole,
d) trojdimenzionální pole.
- P 2–5** Jak je definována (za předpokladu nerovnoměrně rozloženého náboje):
a) objemová hustota náboje ρ ,
b) plošná hustota náboje σ ,
c) lineární hustota τ .
- P 2–6** Jak je definována (při rovnoměrně rozloženém náboji):
a) objemová hustota náboje ρ ,
b) plošná hustota náboje σ ,
c) lineární hustota τ .
- P 2–7** Vyjádřete vektory $\mathbf{H}$, $\mathbf{D}$, $\mathbf{J}$ pomocí vektoru $\mathbf{E}$, $\mathbf{B}$.
- P 2–8** Jak je definován elektrický indukční tok, v jakých jednotkách se udává?
- P 2–9** Jak je definován magnetický indukční tok, v jakých jednotkách se udává?
- P 2–10** Napište jednotky těchto veličin: a) intenzita elektrického pole,
b) vektor elektrické indukce,
c) kapacita,
d) permitivita vakua,
e) relativní permitivita,
f) elektrický náboj.

P 2–11 Určete magnetický indukční tok plochou S .

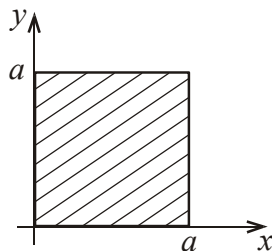

P 2–12 Vektor $\mathbf{D}$ svírá s rovinou S úhel $\alpha = 30^\circ$. Určete elektrický indukční tok plochou S , je-li $D = \text{konst.}$.

P 2–13 Vodičem prochází proud $i(t) = 10 \sin \omega t$, $f = 1000 \text{ Hz}$. Určete náboj, který projde průřezem vodiče S v čase $t \in (0, \frac{T}{4})$.

P 2–14 Na čtvercové elektrodě o straně a je rozložen náboj s plošnou hustotou $\sigma = kx$, kde k je konstanta. Určete celkový náboj elektrody.

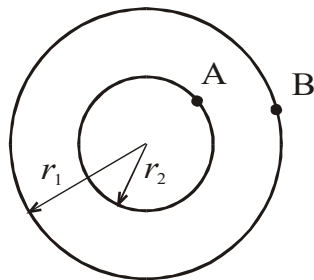

P 2–15 Vodivá koule o poloměru a je rovnoměrně nabitá nábojem Q . Stanovte plošnou hustotu náboje σ na povrchu koule.

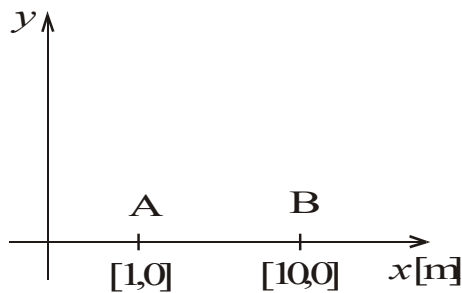
P 2–16 Dutým válcovým vodičem o poloměrech a, b ($a < b$) protéká stejnosměrný proud I , který je rovnoměrně rozložený po průřezu vodiče. Jaká je jeho proudová hustota?

P 2–17 Válcovým vodičem o poloměru a protéká proud I . Stanovte proud protékající průřezem o poloměru $r < a$.

- P 2–18** Jak je definován skalární elektrický potenciál, kdy se zavádí?
- P 2–19** Objasněte pojem „normování skalárního potenciálu“ a uveďte příklad.
- P 2–20** Potenciál elektrostatického pole je dán funkcí $\varphi(r) = \frac{10}{r^2}$. Stanovte vektor $\mathbf{E}$.
- P 2–21** Potenciál elektrického pole je $\varphi = 3x^2 + 6y - 5z^2$ [kV]. Stanovte intenzitu elektrického pole v počátku souřadnic.
- P 2–22** Je dán potenciál elektrického pole $\varphi = 3xy - 6y$ [V]. Určete intenzitu $\mathbf{E}$ v bodě [1,1,1].
- P 2–23** Potenciál elektrického pole je $\varphi = ax^3 + by + cz^2$, kde $a = 3$ kV/m³, $b = 6$ kV/m, $c = -5$ kV/m². Určete div $\mathbf{E}$ v počátku.
- P 2–24** Určete hustotu náboje ρ [C/m³], je-li intenzita elektrického pole $\mathbf{E} = (3x, 4y, 0)$ [kV/m] a relativní permitivita prostředí $\epsilon_r = 2$.
- P 2–25** Jak je definováno elektrické napětí? Závísí jeho hodnota v elektrostatickém poli na integrační cestě?
- P 2–26** Potenciál elektrického pole je $\varphi = 10 \ln r + 5$ [V]. Stanovte napětí U_{AB} , je-li: $r_2 = 10$ cm, $r_1 = 20$ cm.

P 2–27 Stanovte práci potřebnou pro přenesení náboje $Q = 1 \text{ mC}$ z bodu A do bodu B, je-li potenciál elektrostatického pole $\varphi = 10x + 2 \text{ [V]}$

P 2–28 Uveďte definiční vztah pro magnetický vektorový potenciál $\mathbf{A}$ a dále doplňující podmínku.

P 2–29 Určete složky vektoru magnetické indukce $\mathbf{B}$, známe-li magnetický vektorový potenciál $\mathbf{A} = (0, 0, A_z)$, $A_z = 5xy + 6y$.

P 2–30 Je dán magnetický vektorový potenciál $\mathbf{A} = \mathbf{k}A$, $A = 0,3x - 0,6y$. Stanovte velikost magnetické indukce $\mathbf{B}$.

P 2–31 Jaký je vztah mezi ekvipotenciálami vektorového potenciálu ($A = \text{konst.}$) a indukčními čarami.

P 2–32 Jak je definováno magnetické napětí U_m ? V jakých jednotkách se udává?

P 2–33 Napište 1. Maxwellovu rovnici pro nestacionární pole v integrálním a diferenciálním tvaru.

P 2–34 Napište integrální tvar 1. Maxwellovy rovnice pro pole: a) stacionární, b) kvazistacionární, c) nestacionární

P 2–35 Definujte „posuvný proud“ a „hustotu posuvného proudu“ ?

P 2–36 Napište 3. Maxwellovu rovnici v integrálním tvaru a vysvětlete ji.

P 2–37 Odvoďte 3. Maxwellovu rovnici v diferenciálním tvaru.

P 2–38 Napište Maxwellovy rovnice v diferenciálním tvaru, z nichž plyne, že stacionární magnetické pole je vírové a nezřídlové.

P 2–39 Která z uvedených rovnic vyjadřuje skutečnost, že indukční čáry vektoru $\mathbf{B}$ jsou uzavřené křivky.

a) $\text{rot } \mathbf{H} = \mathbf{J} + \frac{d\mathbf{D}}{dt}$ b) $\text{rot } \mathbf{E} = - \frac{d\mathbf{B}}{dt}$ c) $\text{div } \mathbf{D} = \rho$

d) $\text{div } \mathbf{B} = 0$ e) $\mathbf{B} = \mu \mathbf{H}, \mathbf{D} = \varepsilon \mathbf{E}$

P 2–40 Ze které rovnice plyne, že zdrojem stacionárního elektrického pole jsou elektrické náboje?

a) $\text{rot } \mathbf{H} = \mathbf{J} + \frac{\partial \mathbf{D}}{\partial t}$ d) $\text{div } \mathbf{D} = \rho$ g) $\mathbf{D} = \varepsilon \mathbf{E}$

b) $\mathbf{J} = \gamma \mathbf{E}$ e) $\text{div } \mathbf{B} = 0$

c) $\text{rot } \mathbf{E} = - \frac{\partial \mathbf{B}}{\partial t}$ f) $\mathbf{B} = \mu \mathbf{H}$

P 2–41 Odvoďte Coulombův zákon. [*Nápověda: Vychází se ze 3. Maxwellovy rovnice v integrálním tvaru pro elektrostatické pole bodového náboje.*]

P 2–42 Napište Maxwellovy rovnice v integrálním tvaru, z nichž vyplývá, že elektrostatické pole je zřídlové a nevírové.

P 2–43 Odvoďte první Kirchhoffův zákon.

P 2–44 Z kterých Maxwellových rovnic vyplývají podmínky na rozhraní:

- a) pro elektrostatické pole,
- b) pro elektrické pole proudové,
- c) pro stacionární magnetické pole.

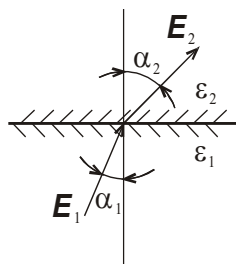
P 2–45 Formulujte podmínky na rozhraní dvou dielektrik ($\sigma = 0$):

- a) pro vektor $\mathbf{E}$,
- b) pro elektrický potenciál φ .

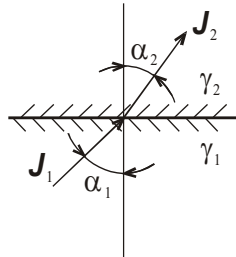
P 2–46 Formulujte podmínky pro vektor $\mathbf{J}$ na rozhraní dvou prostředí s konduktivitami γ_1, γ_2 .

P 2–47 Formulujte podmínky pro vektory $\mathbf{H}, \mathbf{B}$ na rozhraní dvou prostředí s permeabilitami μ_1, μ_2 .

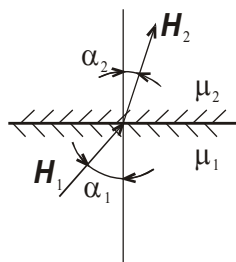
P 2–48 Formulujte zákon lomu siločar pro elektrostatické pole.

P 2–49 Formulujte zákon lomu proudových čar pro elektrické proudové pole.

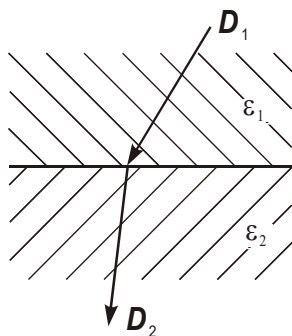

P 2–50 Formulujte zákon lomu magnetických siločar pro magnetické stacionární pole.

P 2–51 Napište podmínky pro tečnou a normálovou složku vektoru $\mathbf{D}$ na rozhraní dvou dielektrik ϵ_1, ϵ_2 ; na rozhraní je $\sigma = 0$. Který z uvedených vztahů pro vektory $\mathbf{D}_1$ a $\mathbf{D}_2$ je správný?

- a) $\epsilon_1 = \epsilon_2$ b) $\epsilon_1 > \epsilon_2$ c) $\epsilon_1 < \epsilon_2$

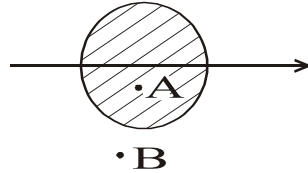

P 2–52 Napište podmínky pro vektor $\mathbf{E}$ ($\sigma \neq 0$) na rozhraní dvou dielektrik s permitivitami ϵ_1, ϵ_2 .

P 2–53 Na rozhraní feromagnetikum -vzduch vystupují (vstupují) indukční čáry přibližně kolmo k rozhraní. Zdůvodněte!

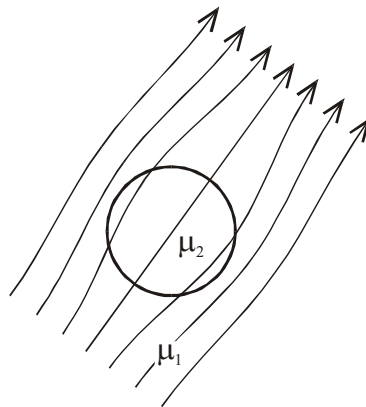
P 2–54 Do homogenního magnetického pole o indukci $\mathbf{B}$ ve vzduchu (permeabilita μ_0) vložíme feromagnetické těleso. Určete vztah pro magnetickou indukci uvnitř tělesa $B(A)$ a vně tělesa $B(B)$.

a) $B(A) < B(B)$,   b) $B(A) > B(B)$,   c) $B(A) = B(B)$,   d) nelze určit.
Nakreslete průběh indukčních čar!

P 2–55 Do homogenního magnetického pole o intenzitě $\mathbf{H}_0$ v prostředí o permeabilitě μ_1 vložíme tyč kruhového průřezu o permeabilitě μ_2 kolmo k siločárám. Na obrázku je vyznačen průběh magnetických siločar. Mezi μ_1 a μ_2 platí (označte správnou odpověď):

a) $\mu_1 > \mu_2$,   b) $\mu_1 < \mu_2$,   c) $\mu_1 = \mu_2$,   d) nelze odpovědět, neboť nejsou známy další údaje.

P 2–56 Proved'te normování elektrického potenciálu elektrostatického pole:

a) dlouhého tenkého vodiče s lineární hustotou náboje τ ,
b) vodivé koule s nábojem Q

P 2–57 Odvoďte Poissonovu rovnici pro skalární potenciál v lineárním prostředí.

P 2–58 Formulujte Poissonovu rovnici pro elektrický potenciál φ , v prostředí o permitivitě ϵ , v pravoúhlém souřadnicovém systému.

P 2–59 Napište Maxwellovy rovnice v integrálním tvaru pro stacionární elektromagnetické pole.

P 2–60 Napište Maxwellovy rovnice v diferenciálním tvaru pro stacionární elektromagnetické pole. Kde platí?

- P 2–61** Napište Maxwellovy rovnice v diferenciálním tvaru, které vyjadřují skutečnost, že elektrické proudové pole je nevírové a nezřídlové.
- P 2–62** Jak definujeme skalární magnetický potenciál? Kde ho lze zavést?
- P 2–63** Odvoďte diferenciální rovnici pro skalární magnetický potenciál.
- P 2–64** Odvoďte Poissonovu rovnici pro vektorový potenciál stacionárního magnetického pole. Kdy tato rovnice přechází v Laplaceovu?
- P 2–65** Napište definiční rovnice pro magnetický skalární a vektorový potenciál. Kdy lze použít φ_m a kdy $\mathbf{A}$?
- P 2–66** Definujte tyto pojmy:
 a) analýza elektromagnetického pole,
 b) syntéza elektromagnetického pole.
- P 2-67** V dielektrickém prostředí o permitivitě ε je elektrické pole, jehož potenciál je pouze funkcí x : $\varphi(x) = ax^2 + bx$, kde a, b jsou konstanty. Určete objemovou hustotu volných nábojů.
- P 2-68** Dvě elektrody spolu svírají úhel 30° a jejich potenciály jsou φ_1, φ_2 . Určete intenzitu elektrického pole v obecném bodě B mezi elektrodami.

